

Zapalme Šumavu, píše se v tajném plánu správy parku. Starostové se bojí

zdroj: www.idnes.cz/zpravy/domaci/sumava-ekosystempozar.A191201_140448_domaci_jum

Podle dokumentu, který MF DNES získala, plánuje správa ohně v "lesních i nelesních" ekosystémech. Šumavští starostové jdou zděšeni a bojí se, že se oheň nekontrolovatelně rozšíří na kůrovcem zdecimované a uschlé lesy.

Aktivisté a vědci zase říkají, že si lidé mají zvyknout, že příroda jednou za čas shoří a na spálenišť se pak prý vrátí rozmanité druhy hmyzu. Správa parku vzkazuje jedině: zapalovat budeme malé plochy vřesovišť.

"Když jsem to četl poprvé, říkal jsem si, že se asi úplně zbláznili a psal to někdo s chorým mozkiem, kdo nemá absolutně představu, co znamená požární bezpečnost, požární ochrana, zákon. Na Šumavě je problém s průjezdností cest, nedostatek vody a uschlé lesy, kde když se oheň rozšíří, nikdo to nezastaví," varuje starosta Modravý Antonín Schubert. Je jedním z členů pracovní skupiny, která se znovu nad dokumentem Zásady péče sejde právě dnes. Oheň budeme hasit

Klíčová pasáž, která region vyděsila, zní takto: "Spontánní zahoření je považováno za součást přírodního procesu a je omezováno tak, aby zabránilo ohrožení zdraví, života osob a nestátního majetku. Aplikuje se jednorázový řízený požárový management pro některé typy biotopů jako simulace přírodního požáru."

Ředitel šumavského národního parku Pavel Hubený tvrdí, že se šumavští obyvatelé nemají ničeho obávat, protože les ochránáři zapalovat nechtějí. "Uvažujeme pouze o případném řízeném vypalování vřesovišť, protože vřesové porosty se v podstatě nedají jinak dlouhodobě udržovat. A zachování vřesoviště je důležité pro druhovou rozmanitost území – jsou s ním spojeny určité druhy hmyzu, které potřebujeme v území zachovat," řekl MF DNES Hubený. V dokumentu však nic konkrétního o tom, že nepůjde o požáry lesů, ale pouze vřesovišť, není. Ustanovení, které požáry umožní, je tak jen obecné a mluví o tom, že samovolný požár je součástí přírody. Kůrovec zahubí i unikátní chůdovitý smrk, který na Šumavě roste 300 let

"Na druhou stranu analýzy jezerních sedimentů nám ukazují, že čas od času šumavské pralesy hořely, proto také to konstatování, že v přírodním prostředí zahoření z přirozených příčin nemusí být pro ekosystém fatální problém. Kdyby takový oheň ale vznikl, vždy ho budeme hasit – k tomu máme nakonec zřízenou požární jednotku," dodává Hubený.

Vědec Jakub Hruška z České geologické služby a Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR zase tvrdí, že si lidé na požáry mají zvyknout. A je to ta správná cesta, jak mimo jiné o šumavskou přírodu pečovat. "Stejně se dopracujeme k tomu, k čemu se v USA dopracovali už před druhou světovou válkou. Že to tu prostě jednou za čas všechno shoří. Já říkám, že je třeba se toho nebát, protože to má smysl. Když nebudeme vřesoviště vypalovat, časem nám to zaroste lesem," argumentuje Hruška, profesor environmentálních věd Univerzity Karlovy a jeden z členů výboru, který dokument připravuje.

Přesně opačný názor má bývalý jihočeský hejtman a dnes zastupitel a zástupce kraje v pracovní skupině, která dokument řeší, Jan Zahradník. Podobně jako starostové chce, aby slova o požárech správa parku z materiálu zcela vyškrtla. "Varoval bych před tím, aby si někdo takto s požárem zahrával. Jakmile začne hořet, je třeba okamžitě hasit, tady nejsme v Yellowstonském národním parku," myslí si Zahradník. V Brdech už hoří

Vypalování vřesovišť se používá zejména v zahraničí – například v Německu, Polsku, Anglii, Jihoafrické republice, Austrálii či Kanadě. Vřesoviště zkušebně zapálili ochránáři už i v České republice. V květnu roku 2016 několik hodin hořela v bývalém vojenském prostoru Brdy dopadová plocha střelnice Jordán. Podle ředitele šumavského národního parku Pavla Hubeného k požárům na Šumavě v minulosti docházelo a pro přírodu to nebylo nic fatálního.

V čem je požár pro lesní a nelesní ekosystémy prospěšný? My v současné době uvažujeme pouze o případném řízeném vypalování vřesovišť, protože vřesové porosty se v podstatě nedají jinak dlouhodobě udržovat. A zachování vřesoviště je důležité pro druhovou rozmanitost území – jsou s ním spojeny určité druhy hmyzu, které potřebujeme v území zachovat. V lese nám téměř nehoří a rozhodně neuvažujeme o vypalování lesa. Na druhou stranu analýzy jezerních sedimentů nám

ukazují, že čas od času šumavské pralesy hořely, proto také to konstatování, že v přírodním prostředí zahoření z přirozených příčin nemusí být pro ekosystém fatální problém. Kdyby takový oheň ale vznikl, vždy ho budeme hasit – k tomu máme nakonec zřízenou požární jednotku.

Jak zajistíte, aby se "jednorázový řízený požár" nerozšířil nekontrolovatelně do okolí? Podle mne takovou věc lze pojmut jen jako cvičení jednotek Hasičského záchranného sboru. To znamená, že taková akce musí být co nejpřesněji naplánována a technicky zajištěna.

O jaké lokality by se tedy jednalo? Jak jsem řekl, pokud bychom o tomto typu péče o ekosystémy uvažovali, byla by to jen vřesoviště. A těch máme velmi málo a jsou plošně velmi malá. Myslím, že o většině z nich ani veřejnost neví, takže jejich podrobná lokalizace by asi nikomu nic neřekla.

Velmi pravděpodobně se proti tomuto plánu postaví region.

Jedná správa parku s ním, vysvětluje tyto činnosti, které dokument zmiňuje? Ano, jednáme. Nyní jsme ve fázi přípravy Zásad péče, takže teď v podstatě připravujeme pracovní text, který si necháme ještě oponentovat na ministerstvu životního prostředí a teprve pak jej budeme moci veřejně projednávat. Proto je divné, že citujete z našeho konceptu, který se nám neustále mění pod rukama. A máme k tomu vytvořenu pracovní skupinu, v níž jsou zástupci obou krajů, obcí i vědecké sféry. Ta skupina zasedala už čtyřikrát.

Schválilo vám už znění návrhu ministerstvo životního prostředí? Nikoli. My stále pracujeme na dokumentu, který budeme na MŽP posílat, pravděpodobně někdy začátkem roku 2020.

Hořela konkrétně plocha o rozloze 1 800 metrů čtverečních a následně 2 700 metrů čtverečních.

Aby se požár nerozhořel do okolí, kropil okolní lesy vrtulník s vodním vakem a požár hlídalo na sto hasičů. Hasiči to pojali právě jako cvičení, jak zasahovat u požárů v místech, kde se může nacházet nevybuchlá munice.

"Chceme nalézt taktický zásahový koncept zaměřený zejména na dopravu dostatečného množství vody na místo zásahu a požární obranu bez toho, že by hasiči museli do dopadové plochy přímo vstoupit," vysvětloval tehdy velitel cvičení Jan Hora.

A stejně jako je plán v šumavském národním parku, v chráněné krajinné oblasti Brdy může už dnes správa rezervace úmyslně požár založit. Schválené byly bez většího povšimnutí v plánu péče, který následně posvětilo i ministerstvo životního prostředí. "Nyní jsou pro řízené hoření vřesu téměř optimální podmínky, relativně vysoká vlhkost půdy i dřevní hmoty rostliny. V jiném ročním období, třeba v létě či na podzim, by bylo mnohem větší riziko nekontrolovatelného šíření požáru. V zimě či brzkém jaru zase podmínky neumožňují efektivní spalování rostlin," komentoval tehdy vedoucí správy brdské chráněné krajinné oblasti Bohumil Fišer. ... nevíme, nečetli jsme

Ministerstvo životního prostředí plán zapalování ploch na Šumavě nyní odmítá komentovat, stejně jako ministr životního prostředí Richard Brabec, kterého MF DNES v pátek požádala o reakci.

Odkázal na vyjádření, které jeho resort pošle e-mailem. Odpověď byla jen obecná, na konkrétní dotazy ministerstvo nereagovalo.

"V tuto dobu nemá ministerstvo text návrhu zásad péče k dispozici, protože se návrh tohoto dokumentu teprve připravuje na správě Národního parku Šumava. Ministerstvo se na práci v této fázi přímo nepodílí a obsah zmíněného dokumentu nemůžeme tedy komentovat," odepsala Dominika Pospíšilová z ministerstva. Až bude dokument finální, dostane jej právě ministerstvo ke schválení. Následně pak začne samo schvalování podle zákona o ochraně přírody a krajiny, kdy se k němu budou moci vyjádřit kraje, obce, rada národního parku či ekologická sdružení. To bude velmi pravděpodobně až příští rok.